

«Til Skjeggstad kom forfedrene fra Tynset og Gausdal» av Odd Bjørklund.

Den første som ryddet Skjeggstad oppe i Storskogen var Gudmund Skjeggstad fra Østre Gausdal. Han var gift med ho Ane Pedersdr. fra Gausdal. De må ha kommet nordover rundt 1840, for de hadde 2 småjenter med seg. Det var Karen Gudmundsdr. født i 1836 i Gausdal. Ane Gudmundsdr. født i 1838. Simon Gudmundsen er født i 1845 men døde bare 22 år gammel i 1867. Det måtte være et hardt slag da de mistet sin eneste sønn. Han er den første som ble gravlagt på Nergård kirkegård. Ane Gudm. ble gift med han Jakop Larsen Nymo født i 1832. Hans foreldre var han Lars Jonsen Holen fra Tynset og ho Malena Jonsdr. Nygård fra Vingelen. Ho Ane og han Jakop Nymo var gift i 1859 og bodde først på Abbor-moen ved Nymo i 1865. De flyttet senere til Sørfosli i Sørreisa. De hadde 12 barn. Karen Gudmundsdr. født i 1836 ble gift med Peder Evensen født i 1837 på Lilleeggen ved Tynset i 1837. Hans foreldre var Even Pedersen født i 1801 på Lilleeggen gift med Marit Pedersdr. født i 1812 i Sollia. De kom nordover til Skjeggstad i 1840. Men neste brukere på Skjeggstad ble Ane Gudmundsdr. og Peder Evensen som bar den tallrike slekt videre.

De første som kom til Skjeggstad og ryddet der var ho Ane Pedersdr. og han Gudmund Skjeggstad fra Østre Gausdal, det vakre dal-føret med elva «Gausa» som sildrer nedover dal-føret mot Fåberg-grenda. Fra flere hundre år tilbake i tiden har det vært ei rik jord-bruksbygd med god jord og store skoger. Det var storgårder med oppdyrkede arealer opp til 300 mål, og der var flere husmanns-plasser under disse storgårdene. Derfor brøt de opp, siden de ikke greide å sitte med brukene de var skyldig over hau. Derfor dro de bort fra alt og til ødemarken, der de fikk eiendom og noe de kunne kalle for sitt. Gausdalen hadde ord på seg som flinke jord-brukere, men det var tungvint da de måtte frakte sine jordbruks-varer over «Mjøsa» i åpne små-båter. Det var kun kløvjeier opp etter dal-føret helt fram til 1770-årene.

Der opppe i det naturskjønne dal-føret er Storgodset Aulestad kjent. Bjørnstjerne Bjørnson og Karoline

bodde der med 3 sønner og 2 døtre. Og der oppe i dalen bodde den samnomsuste «Vis Knut» (Knut Rasmussen Norgarden). Gården Vålen og Hegge er gamle slekter oppe i Gausdal. Under disse gårdene kommer navnene Skjeggstad som var en stor gård på ca. 100 mål. Olea Jensdr. Skjeggstad 1801-1872 gift med Svein Jonsen Vålen 1788-1880. De hadde 14 barn. Vålen-slekten har utmerket seg som meget fruktbar og er nok sikkert den største og tallrikeste slekt i landet. Under Heggeslekten er Gudbrand Skjeggstad inngiftet. Men det var store søskenflokker som er spredt viden om. Ellers er det meget spar-somme opplysninger om slekten Skjeggstad i Gausdal. De som kjenner til forfedrenes vandringer vil vite at Gausdal var ei av de bygdene som i sin tid var med på koloniseringen av Bardu og Mål-selv.

I året 1840 kommer Skjeggstad-slekten fra Lilleeggen ved Tynset. Det var han Even Pedersen født i 1801 på Tynset han var gift med Marit Pedersdr. født i 1812 i Sollia. Deres sønn født i 1837 på Tynset ble gift på Skjeggstad med ho Karen Gudmundsdr. født i 1836 i Gausdal - gift med Peder Evensen født i 1837 på Tynset. De ble neste brukere på Skjeggstad. Lilleeggen er en gammel slekt som går tilbake flere hundre år i tiden. I 16-tallet er det utstedt ryd-ningsmiddel av Anders Simonsen til Jon Olsen født i 1622 fra Århus i Danmark på gården Smedeggen. Denne gården ble senere delt i to den andre delen ble Lilleeggen. Det var sønnen Peder Jonsen som ryddet den. Jon Olsen fra Århus var smed av yrke. Å gården finnes mye rester av slagg som viser at det i gammel tid har vært drevet jernbearbeiding der. Jon Olsen kom til Norge med Schichtmester Lorenx Lossius til Røros Kob-berverk i midten av 1600-tallet (1630). Det er sagnet som sier at eiendommen var drevet før Svartedauen, men da alt døde ut ble den lagt øde i 1350.

Det var frostiendt der på breddene ved Glomma. Kornet ble ofte mislykket, derfor anla de potet-land og åkrer oppe i Fåselenlia hele 700 m.o.h. Der oppe i bakkene var det sjelden det frøs i jernnettene om høsten. På en haug ved gården Smedeggen og Lille-eggen har Hans Evensen Lille-eggen reist en ættebauta med navn på alle brukerne a gården, hele 10 ialt - fra rydningsmannen Jon Olsen fra Århus helt til siste bruker i 1954. Lilleeggen er en av

de få odelsgårdene der bruker går fra far til sønn i 350 år. På ættebautaen står det: «Brukere av gården Smedeggen senere kalt Lilleeggen».

Jon Oisen fra Århus i Danmark bruker ra 1660-1699. Eldste sønn: Peder Jonsen - Marie Semensdr. 1699-1739. Eldste sønn: Hans Pedersen - Siri Olsdr. 1739-1796. Eldste datter: Mali Hansdr. - Even Oisen 1796-1812. Eldste sønn: Hans Evensen - Kari Nytrøen 1812-1840. Eldste sønn: Even Hansen - Berit Stubsjøen 1840-1863. Eldste sønn: Hans Evensen - Anne E Anstensen 1863-1888. Eldste sønn: Even Hansen - Kirsti Odden 1888-1915. Eldste sønn: Hans Evensen - Borghild Strand 1915-1954. Eldste sønn: Even Hansen - født 16/5 1925 ugift. 1954.

«Skjøtene» på alle brukerne ligger der solid innbundet i skinnbind på Lilleeggen. Av gamle ting som er oppbevart på gården er: En klebersteinsgryte - lokk og jern-hank er funnet på tomta - der smeden hadde huset sitt i 1660. En postil fra 1767. Herman Treschows prediken fra 1787. Brudgomsri-de-salen til Hans Evensen 1789 og bruderidesalen til hans kone ho Kari Olsdr. 1789. Skjønnskri-ft-søning til han Hans Evensen 1799. En stor jernovn fra Mosta Marks verk med Kongekrone fra Fredrik 5. 1750. Bruderidesalen til ho Berit Pedersdr. 1828. Vogge med navn på barna fra 1820-årene. Skrive-pult med skrivemaskin og lokk fra 1844. Glopanne til å låne varme i. Ei banngrautsgryte. Skjenkeskap. Rokkokomøbler m.m.

Det kan være mere interessant og våte mere om registret til Skjegg-stadslekten som kom fra Lille-eggen ved Tynset. Han Jon Olsen fra Århus i Danmark født i 1622 gift med ho Sigrd Olsdr. De hadde 4 barn: Rasmus Jonsen født i 1957. Oluf Jonsen født i 1659. Lars Jonsen født i 1663. Peder Jonsen født i 1666. Peder Jonsen gift med Mali Simensdr. De hadde 6 barn: Hans Pedersen født i 1702 gift i 1729 med Sigrd Olsdr. Sandbakken født i 1697. De hadde 10 barn. Mali Hansdr. Lilleeggen født 1738 gift med Even Olsen Lian født 1738. Slekt som kom fra Lian til Kongsli, Bjørkeng, Nedrum m.fl. Ho Mali Hansdr. og han Even Olsen Lian fra Fåset-grenda hadde 9 barn. Mange av deres barn kom til Bardu og Mål-selven, deriblant han Even Peder-sen født i 1801 som kom til Skjeggstad i 1840. Even Olsen Lian født i 1738 gift med Mali Hansdr. Lilleeggen født i 1738. Barn: Ole Evensen født 1760 døde som barn. Hans Evensen født i 1761 gift med Kari Olsdr. Nytrøen født i 1761. Ole Evensen født i 1764 gift med Marit Bersvendsdr. Haugen født i 1764. Barn 4, alle døde. Gift 2. gang med Marit Bersvendsdr. Kjærøng født i 1764 (ingen barn). Sigrd Evensen født i 1766 gift med Halvor Hansen Sageng født i 1766. Peder Evensen født i 1768 gift med Rønnaug Tollefsdr. fra Storelvdal. Deres sønn Even Pedersen født i 1801 kom til Skjeggstad i Målselv i 1840 gift med ho Marit Pedersdr født i 1812 i Sollia. Jon Evensen født i 1771. Han var lærer og reiste til Nordland. Ole Evensen født i 1774. Kirsti Evensen født i 1777 gift med Lars Svendsen født i 1778. Deres barn: Even Larsen Motrøan gift med Karen Inge-brigtsdr. Øverby. Hun var datter av den første rydningsmann på Øverby i Storskogen. Han Inge-brigt Knutsen og ho Marit Olsdr. Hokstad fra Tyldalen. de kom jo til Øverby med 8 barn i 1818 og ho Karen var den yngste. Han Even Larsen var den første skolelærer i Bardu. De bodde i Storelvdal. Even Evensen født i 1781 gift med

«Lilleeggen». Kristoffer Bersvend-sen født i 1877. Ingrid Embretsdr.

født i 1878. Forfedrene kom til Skjeggstad i Målselven i 1840.

Barbro Jonsdr. født i 1792, han var lærer i Lenvik
Even Pedersen født i 1801 på Tynset og ho Marit Pedersdr. født i 1812 i Sollia var de som kom til Skjeggstad i 1840. De bodde først i noen år der på Skjeggstad, men de arbeidet på forskjellige gårder oppe i bygda. Derfor er flere av deres barn født på forskjellige gårder. De bodde i 1875 på Messeltmo - og ho Marit lever sine siste år på Uleberg i Dividalen. Barn: Peder Evensen født i 1837 gift med Karen Gudmundsdr. født i 1836 i Gausdal. De ble brukere på Skjeggstad. Johan Evensen født i 1840 på Dividal gift 1874 med Beret Mortensdr. fra Sørreisa. De flyttet til Sørreisa og bodde på gården Sørfosli. Deres barn: Joa-cim født i 1888. Rønning Evensen født i 1846 på Bakkehaug gift med i 1870 Marie Jonsdr. født i 1851 i Finland. De bodde i 1875 på en husmannsplass under Bjørkeng. Senere flyttet de til Strupen i Balsfjord, hvor de har en stor etterslekt. Gården kalte de for Evenstad. Deres barn: 1. Marit født i 1872. 2. Edvart født i 1874. 3. Kristine født i 1876. 4. Johan født i 1879. 5. Jensine født i 1878. 6. Regine født i 1884. 7. Martin født i 1885. 8. Peder født i 1887. 9. Gunneva og Jenny født i 1891 (de var tvillinger). Kristine Evensen født i 1848 på Bjørnstad i Kirkes-dalen. Hun var ugift og var hus-hjelp på flere gårder bl.a. på Øverby, Øvergård, Sletten. Ho bodde sine siste år på Uleberg hos sin bror Martin Evensen, hvor ho hadde et rom og stelte seg selv og en katt. På sine siste dager trvisynte alt for henne. Martin Evensen født i 1858 på Solvold, han døde i 1910. Han var gift med ho Mali Hansdr. Eidsvoll født i 1872. Deres barn: Sigrd, Magn-hild, Bersvend, Gunda, Hildur, Edvin og Alise.

Peder Evensen og Karen Gud-mundsd. Skjeggstads barn: 1. Anna Pedersdr. gift med Karl Johansen Stenvold. 2. Kaurine Pedersdr. gift med Marin Solvold. 3. Gabriel Pedersen gift med

Emigranter fra Gausdal drar vekk fra familie og sin barndomsbygd - mot nord og til ville ødemarken.

Nikolina Maristad. 4. Simon Peder-sen gift med Kari M. Svestad. 5. Karenius Pedersen gift med Petra Evenmo. 6. Andreas Peder-sen emigrerte til Amerika. 7. Peder Pedersen gift med Berthe Bers-vendsdr. De var brukere av Skjeggstad. Deres barn: Klara, Sigrd, Bjarne, Petta, Borghild, Kjell, Erling, Anny. Nu til siste generasjon er det Petter og Borg-hild som er brukere av Skjegg-stad.

Gudmund og Ane Skjeggstad dro ut på den lange ferd mot det ukjente for 145 år siden. De kom helt fra Gausdal med mindreårige barn. En vågsom ferd. Men ryd-ningsmiddel hadde de fått så langt oppe i Storskogen.

Sjeggstad egnet seg ypperlig som rydningsland der borte ved elve-bredden, selv om dragsuget fra elven gjorde åkrer og potetland sårbart i jernnettene om høsten. Men på Skjeggstad bar marken frukt, der stod alltid åkrer og eng i flor. Og der på Skjeggstad vaks barneflokket opp, der manglet ikke arbeidshjelp. Det var alltid en gård som var velstelt, og der kom folk innom fra fjernt og nær, og der samlet ungdommen seg. Så der har det blitt servert mange kaffe-kopper og der har det gått mange godbiter ned i vomma på folk i gjennom tidenes forløp. Og der på Skjeggstad holdes gjestfriheten fremdeles i hevd, det sørger han Petter og ho Borghild for som nu er brukere av gården. Men minnene må gå tilbake til de første rydningsmenn som kjempet og slet for seg og sine. Det er ennu helt ufattelig hvordan de greide å over-leve under de arktiske strøk i finbulvintrene og ofte stormende regnsommer og frostnetter som kunne ødelegge hele eksistens-grunnlaget for kommende år. Men de greide å trosse villmarken der borte på Skjeggstad - med Skjeggnes og Nergård som nær-meste naboer. Men nu blir det bare minnene igjen fra gamle Skjeggstad, der hvor alle kom og gikk igjennom tidens forløp.

BRUKERE
AV GÅRDEN SMEDEGGEN - SENERE KALT LILLEEGGEN

JOHN OLSEN 1660-1699
ELDSTE SØNN PEDER JOHNSEN-MARISIMENSDR. 1699-1739
" HANS PEDERSEN-SIRI OLSDR. 1739-1796
" DTR. MALI HANSDR.-EVEN OLSEN 1796-1812
" SØNN HANS EVENSEN-KARI NYTRØEN 1812-1840
" EVEN HANSEN-BERIT STUBSJØEN 1840-1863
" HANS EVENSEN-ANNE E. ANSTENSEN 1863-1888
" EVEN HANSEN-KIRSTI ODDEN 1888-1915
" HANS EVENSEN-BORGHILD STRAND 1915-1954
" EVEN HANSEN 1954

Lilleeggen (82-1). Ættebautaen med navna på samtlige 10 brukere 1660—1954.